

ZEELAND GEBOEKT

Wekelijkse rubriek met boeken over Zeeland en boeken van Zeeuwse schrijvers

De Agenda Historisch Zeeland 2017 toont Zeeuwen in klederdracht, van de 19e en 20ste eeuw. Met de Kalender gaan we ook **terug in de Zeeuwse tijd.**

Het jaar rond met de Zelandia

Jan van Damme

Sinds 2014 bleef het stil in de kringen van het Zeeuwsch Genootschap. Althans wat de jaarlijkse thema-agenda betreft. Zestien jaar achtereenvolgens werden er agenda's uitgegeven met afbeeldingen uit de historisch-topografische atlas *Zelandia Illustrata*. De afgelopen twee jaar werd met die mooie traditie gebroken. Nu wordt in samenwerking met Uitgeverij Het Paard van Troje in Goes de draad weer opgepakt.

De *Agenda Historisch Zeeland 2017* bevat zo'n zestig illustraties met Zeeuwse klederdrachten. Het betreft oude ansichtkaarten, foto's, affiches en illustraties. Allemaal afkomstig uit de *Zelandia Illustrata*, de verzameling kaarten en prenten van het Zeeuwsch Genootschap. De collectie is in vier categorieën ingedeeld: kaarten en plattegronden, topografie, historie en leven, portretten en personalia. De atlas is sinds 1863 in het bezit van het Genootschap en wordt actief beheerd - dat wil zeggen: er komen nog steeds aanwinsten bij. Door aankoop en schenkingen heeft de collectie nu een omvang van ruim 25.000 kaarten, prenten, tekeningen, foto's, glasnegatieven, diapositieven en circa 11.000 prentbriefkaarten.

De agenda van 2017 is een geringbande uitgave. Veronica Frenks is één van de conservatoren van de *Zelandia Illustrata*. Zij selecteerde de beelden voor de agenda.

Met het materiaal van het genootschap wordt meteen een andere traditie levend gehouden. Uitgeverij Het Paard van Troje bracht de afgelopen jaren stevast een min of meer nostalgische Zeelandkalender op de markt. Daarbij werd vooral geput uit collecties oude ansichtkaarten, al dan niet ingekleurd of nagetekend. Nu wordt voor de kalender ook uit de *Zelandia Illustrata* geput. Alle prenten - overwegend 18e en 19e eeuw - bieden een Zeeuws land- of zeezicht: Vlissingen, een stoomschip tussen Sint Annaland en Duiveland, fort Bath vanaf de Westerschelde, veerhuis van Tholen, gortmolen de Grenadier in Goes, Groot Abeele, markt Middelburg, Sluis na het bombardement in 1794, Haamstede, Reimerswaal, Hoofdplaat.

■ Kalender Historisch Zeeland kost 13,95 euro; Agenda Historisch Zeeland 15,95 euro.

▲ Hoofdplaat gezien vanaf de Zuidwatering, L.J. Dhaenens, 1799.

▲ Veere, 1900, steendruk Hendrik Cassiers.

▲ Affiche 1922, ontwerp Frits Lensvelt.

Zeeuwse schrijvers

Vanaf het terras

Mario Molegraaf

Twee erbij! Twee Zeeuwse gedichten van Anton Korteweg in het tijdschrift waar iedere poëziefhebber naar uitziet, *Het Liegend Konijn*. Een tijdschrift met enkel en alleen nieuwe gedichten, 'uit het nest ge-roofd' zoals hij het zelf noemt door redacteur Jozef Deleu. Kortewegs ene gedicht heet 'Donkere, bijna zigeunerachtige, al wat oudere vrouw, gezien op de Grote Markt te Middelburg'. De dichter kijkt op marktdag 'vanaf het terras van De Huifkar', terwijl zij 'haar baboekar' weer inruimt 'met onverkochte/ met zilverdraad gestikte Zeeuws-Bengaalse jurken'.

Gedicht nummer twee heet 'Hoge uitsnijding' en gaat over een meneer die gezond/ongezond veel belangstelling heeft voor een opwindend decolleté. Als motto dient een, vermoedelijk door de dichter bedachte, Zeeuwse boerenwijsheid: 'Met het achterste van een paard en het voorste van een vrouw is het oppassen geblazen.' De meneer zit op het terras van 'De Landbouw'. Te Goes stel ik me voor, op basis van eerdere gedichten van Korteweg, zoals 'Man in Goes' over iemand 'op de Grote Markt/ op het terras van restaurant De Landbouw'.

Of zoals 'Goes, Grote Markt' dat zich ook op het terras van De Landbouw afspeelt. Dit gedicht staat in de bundel *Waar ik nooit goed in was steeds slechter kunnen*. Een echte Korteweg-titel, een prikkelende paradox. Zoals zijn poëzie

Vijftig grote schrijvers over Griekenland

Mario Molegraaf heeft vijftig columns over Griekenland gebundeld. De titel: *De Griek weet wat blauw is*. In elk kort artikel laat hij de lezer kijken door de bril van een Nederlandse of Vlaamse schrijver, die het land bezoekt. De volgorde is chronologisch, van de Zeeuwse reiziger Jan Somer in 1590 tot dichter Ilja Leonard Pfeijffer, die meerdere malen in Griekenland was. Behalve Somer komen er meer Zeeuwse getinte auteurs voorbij: Marquis

de Thouars, A.H. Nijhoff, A. den Doollaard, Hans Warren. De columns verschenen eerder in het tijdschrift *Lychnari, verkenningen in het Griekenland van nu*. Molegraaf zegt in zijn verantwoording: „Hoe beschouwen Vlaamse en Nederlandse auteurs Griekenland? Zijn ze verblind door Hellen met alle goden en beroemde doden, of zien ze ook het heden? Wij kijken mee en leren zo over het heerlijke land en over onze beste schrijvers.” (Uitgeverij Liverse, 116 pag., 16,95 euro).

Een gelopen race? Dat is erg voorbarig. Maar feit is dat Rieks Veenker met zijn jeugdboek *De tuinen van Ginder* een fikse voorsprong heeft genomen in de strijd om de PZC Publieksprijs 2016. Met 467 stemmen (stand van gisteren 12.00 uur) ligt hij een straatlengte voor op nummer twee: Marlies Allewijn met *Ze was 16* heeft 231 stemmen. Het kook- en kijkboek *Zilt zoet Zeeland* van Annette van Ruitenburg, Ruth de Ruwe en Tanja van den Berge bezet de der-

de plaats met 207 stemmen. Aangezien Chris de Stoop met zijn *Dit is mijn hof* nu 206 stemmen heeft vergaard, blijft de strijd spannend. De 'Zeeuwse' thriller *Vermist* van Ellen de Vriend staat met 119 stemmen op de zevende plaats. Maar voor dat boek zijn er inmiddels wel een fiks aantal stemmen per post binnengekomen, die nog niet verwerkt zijn. De stembus is geopend tot vrijdag 4 november 12.00 uur. Stemmen kan via de site pzc.nl/publieksprijs

een paradox is, poëzie waar niemand meer poëzie verwacht, gebieden waar gevoelens wegwijnen in plaats van opbloeien. Juist daarom hebben we hier te maken met een bijzondere dichter. Een beetje een Zeeuwse dichter, ook vanwege 'Naar Schouwen', waarin hij van Kortgene naar Zierikzee fietst, in het gezelschap van een lieveheersbeestje.

Anton Korteweg werd in 1944 geboren in Zevenbergen, destijds nog 'Ons Dorp' zoals hij dicht: 'Seks was taboe als een ijsje op zondag'. In de zomer trok het gezin natuurlijk naar Zoutelande, per krappe auto: 'Drie zaten voor, vier achter, één lag in de koffer - / hoe meer zielen.' Van méér gesproken: van deze dichter zou ik graag nog meer Zeeuwse gedichten lezen. Ik ben extra nieuwsgierig naar de volgende aflevering van *Het Liegend Konijn*.